

ми «правила роботи в групі». Налаштувати їх на старанну і творчу підготовку до семінарських занять, застосовуючи спочатку прості технології – роботу в парах, малих групах, мозковий штурм тощо, а коли буде досвід подібної роботи, такі заняття відбуватимуться набагато легше, а підготовка не потребуватиме багато часу. Проблемою для викладача може стати дисципліна лікарів на інтерактивному занятті [6;7].

Як правило, сучасна система навчання вимагає від викладача охоплення великого обсягу інформації, вона орієнтована на рівні «знання» і «розуміння». Неможливо одній людині знати все, навіть у якійсь вузькій галузі знання. До того ж, численні факти містяться в пам'яті комп'ютера. Здобувачі повинні мати цілком інші навички: думати, розуміти суть речей, осмислювати ідеї та концепції й уже на основі цього вміти шукати потрібну інформацію, трактувати її та застосовувати в конкретних умовах, формулювати й висловлювати особисту думку. Саме цьому сприяють інтерактивні технології.

Використання інтерактивних технологій – не самоціль. Це лише засіб для досягнення такої атмосфери в групі, яка найкраще сприяє співробітництву, порозумінню й доброзичливості, дає можливість дійсно реалізувати особистісно орієнтоване навчання. Якщо застосування таких технологій у конкретній групі веде до протилежних результатів, – треба переглянути свою стратегію й обережно підходити до їх використання.

Для ефективного застосування інтерактивних технологій викладач має старанно планувати свою роботу, щоб дати завдання лікарям-інтернам для попередньої підготовки, прочитати, продумати, виконати самостійні підготовчі завдання, відібрати для заняття такі інтерактивні вправи, які дали б «ключ» до засвоєння теми; під час самих інтерактивних вправ дати інтернам час подумати над завданням, щоб вони сприйняли його серйозно, а не механічно виконали його; на одному занятті можна використати одну (максимум дві) інтерактивні вправи, а не їх калейдоскоп; дуже важливо провести спокійне глибоке обговорення за підсумками інтерактивної вправи; проводити швидкі опитування, самостійні роботи з питань теми, які не були пов'язані з інтерактивними завданнями.

Методика перевірки навчальних досягнень лікарів-інтернів має відповідати меті й методиці викладання предмету. Якщо для перевірки знань є традиційні способи оцінювання, то перевірка навичок потребує набагато більше часу, а переконатися у виховному ефекті навчання безпосередньо на занятті взагалі майже неможливо. Цінності, особисте ставлення проявлятимуться в реальному житті. Завдання викладача – дати майбутнім лікарям можливість висловлювати й захищати особисту думку в будь-яких навчальних ситуаціях у групі та поза навчальним закладом.

Список використаної літератури

1. Грабовський А. Інтерактивні технології навчання в підготовці майбутніх вчителів хімії / А. Грабовський. Шлях освіти. 2007. № 3(45). С. 35-47.
2. Кравченко Г.Ю. Теоретико-методологічні основи особистісно орієнтованої освіти / Г.Ю.Кравченко. Поч. навч. та вихов. 2005. №25. С. 2-3.
3. Кулай О.О. Використання інформаційно-комунікативних технологій у навчальному процесі на кафедрі дитячої терапевтичної стоматології з профілактикою стоматологічних захворювань / О.О. Кулай, І.Ю. Ващенко. Реалії, проблеми та перспективи вищої медичної освіти: матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю. Полтава, 2021. С.239-240.
4. Мілерян В.Є. Методичні основи підготовки та проведення навчальних занять в медичних вузах: посібник. Київ, 2004. 80 с.
5. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Інтерактивні технології навчання: посібник. К.: А.С.К., 2004. 192 с.
6. Скрипников П.М. Роль інформальної освіти в процесі набуття професійних компетенцій лікарями-інтернами / П.М. Скрипников, О.О. Кулай, Л.М. Хавалкіна, Ю.В.Тимошенко, О.В. Гуржій, С.В.Коломієць. Сучасні тренди розвитку медичної освіти: перспективи і здобутки: матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю. Полтава, 2022. С.274-275.
7. Тютюнник Г.О., Більська Т.А. Психолого-педагогічні аспекти впровадження в навчальний процес новітніх технологій навчання: посібник. Полтава, 2005. 75 с.

ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ ОРТОДОНТІЇ В УМОВАХ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ

Смаглюк Л.В., Карасюнок А.Є., Воронкова Г.В., Ляховська А.В.

Полтавський державний медичний університет

Моделювання професійних умінь майбутнього лікаря-ортодонта є складовою якісного навчання, особливо в умовах вимушеного переходу на онлайн-формат. Використання новітніх цифрових технологій сприяє підвищенню ефективності професійної підготовки майбутніх фахівців.

Ключові слова: ортодонтія, онлайн-навчання, методичні матеріали, новітні цифрові технології.

Modeling the professional skills of the future orthodontist is a component of quality education, especially in the conditions of the forced transition to the online format. The use of the latest digital technologies contributes to increasing the efficiency of the professional training of future specialists.

Keywords: Orthodontics, online training, methodological materials, the latest digital technologies.

У вихованні професійного лікаря-стоматолога одне з найважливіших місць займає засвоєння предмета «Ортодонтія». Поглиблене його вивчення формує й розвиває в студентів спеціальні здібності, без яких неможлива повноцінна лікувальна або науково-дослідницька діяльність майбутнього стоматолога. Сучасна система вищої освіти ставить завдання безперервно вдосконалювати форми й методи навчання, максимально наближати його організацію до сучасних вимог, давати кожному студенту якісну й ефективну освіту. Моделювання професійних умінь майбутнього лікаря-ортодонта є складовою цілісного навчального процесу. Особливо в умовах сьогодення, коли ми зіткнулися з проблемою зниження рівня підготовки медичних фахівців на тлі вимушеного часткового переходу на онлайн-навчання. Обставини викликають якісні зміни в професійній діяльності викладачів і стимулюють

до переходу на роботу за новими методиками й інноваційними технологіями навчання.

На базі кафедри ортодонції проводиться активна робота щодо впровадження в навчальний процес новітніх технологій для підготовки студентів, які після закінчення вищого навчального закладу могли б компетентно працювати в нових конкурентних умовах. Першим кроком у цьому напрямі є розвиток початкового інтересу до певного виду діяльності, головного в професійній мотивації. Повноцінне ж засвоєння знань з ортодонції дозволяє формувати позитивні професійні орієнтації, які дають змогу побудувати у свідомості студента ідеальну модель майбутньої фахової діяльності, що слугуватиме еталоном у професійному клінічному саморозвитку. І лише наступним кроком є активне формування професійних умінь, необхідних для практичної діяльності [5].

Так, вивчення клінічної спеціальності у форматі онлайн змушує здійснити перехід до нетрадиційних форм навчання студентів з використанням інтерактивних технологій [6]. Сучасна система вищої освіти ставить завдання безперервно вдосконалювати форми й методи навчання, максимально наближати його організацію до сучасних вимог. Застосовуючи різноманітні джерела знань і визнаючи необхідність індивідуалізації навчання, ми маємо значно модифікувати контакти зі студентами в складних умовах сьогодення.

Для оптимізації навчального процесу й інтеграції студентів у сучасний інформаційний простір викладачами кафедри використовується платформа Google class. Розроблено комплекси завдань, що внесені в оболонку програми для кожної теми з ортодонції. Так оформлено 30 тем українською й англійською мовами для студентів 3 курсу, 20 – для здобувачів 4 курсу і 15 тем – для студентів, що навчаються в субординатурі [3].

Розуміння поставлених завдань дозволяє викладачам підвищити ефективність стоматологічної освіти шляхом систематизації здобутих студентами знань, умінь і навичок у контексті творчого застосування комплексу клінічних знань у діяльності майбутніх лікарів-ортодонтів. Засвоєння й відпрацювання практичних навичок є однією з обов'язкових складових навчання студентів на клінічних кафедрах. Викладачі кафедри ортодонції приділяють особливу увагу цьому виду роботи зі студентами 3 курсу. Кожне практичне заняття обов'язково супроводжується відпрацюванням і контролем практичних навичок студентів.

Оцінюється вміння проводити клінічні й лабораторні методи дослідження, визначати попередній діагноз і на підставі результатів додаткових методів установлювати остаточний діагноз. Серед практичних навичок велике значення мають аналіз контрольно-діагностичних моделей пацієнтів, написання клінічної зубної формули, анатомічної формули і за ВООЗ, проведення аналізу обличчя пацієнта за фотографією, на КДМ – визначення віку пацієнта, періоду формування прикусу, співвідношення щелеп, форми зубних дуг, аналіз фотографій пацієнтів із вродженими вадами обличчя, аналіз різноманітних рентгенологічних досліджень та ін. Вивчення контрольно-діагностичних моделей щелеп пацієнтів було перенесено в онлайн-формат. Задля цього було створено цифрові моделі щелеп пацієнтів із відповідними зубо-щелепними аномаліями й деформаціями, і кожен здобувач освіти мав можливість із ними працювати [4].

Студенти 4 курсу в рамках самостійної роботи пишуть історію хвороби, основні положення якої висвітлюються викладачами під час практичної частини заняття. Під час написання академічної історії хвороби студенти проводять роботу, в якій можуть продемонструвати здатність збирати, аналізувати й узагальнювати отримані від пацієнта відомості; вміння описати загальний стан здоров'я, різних його систем; навички групувати отриману при обстеженні пацієнта інформацію в синдроми й установлення попереднього діагнозу; на його підставі скласти й реалізувати програму додаткових лабораторних досліджень із можливістю інтеграції лікарів-консультантів інших спеціальностей; з отриманої сукупності результатів сформулювати клінічний діагноз і обґрунтувати план лікування.

Важливе завдання у викладанні ортодонції – створення високоякісної навчально-методичної бази для практичної роботи студентів, яка відповідає міжнародним стандартам [1]. Для полегшення сприйняття студентами цього виду роботи співробітниками кафедри підготовлено й видано навчально-методичний посібник «Академічна історія хвороби з ортодонції» [2]. У посібнику на сучасному методичному рівні викладено загальні питання клінічного обстеження ортодонтичного пацієнта і необхідні параклінічні дослідження, що дозволяють студенту структурно правильно оформити академічну історію хвороби, яка оцінюється викладачем під час проведення точного контролю на практичних заняттях або підсумкового модульного контролю.

Щоб полегшити і покращити засвоєння складних питань, викладачі кафедри ортодонції склали простий діагностичний, прогностичний, лікувальний алгоритм. Для студентів було розроблено 7 варіантів електронних історій хвороби для діагностики й лікування зубощелепних аномалій і деформацій, які найчастіше трапляються лікарю-ортодонту в повсякденній практиці. Студент має володіти достатньо великим обсягом інформації для цього виду роботи. Тому розроблений алгоритм історії хвороби з розшифруванням усіх пунктів дослідження дає можливість скоротити час опрацювання матеріалу.

Виробнича лікарська практика з ортодонції студентів 5 курсу має на меті навчити їх надавати лікувально-профілактичну допомогу стоматологічним пацієнтам в умовах інтенсивного розвитку новітніх технологій. Під час роботи в клініці студенти мають змогу провести оцінку ОПТГ, КТ, виконати антропометричні та біометричні вимірювання, оформити історії хвороби ортодонтичних пацієнтів. Самостійне відпрацювання практичних навичок під час виробничої практики закріплює попередньо засвоєні теоретичні знання і сприяє швидкій адаптації до клінічного прийому хворих, підтверджує доцільність і необхідність упровадження відпрацювання цих навичок.

Застосування інтерактивних технологій навчання дає можливість розглянути безліч клінічних ситуацій, упроваджувати практичну діяльність, що сприяє формуванню клінічного мислення, розвитку критичної оцінки ситуації, умінню працювати самостійно. Такий процес навчальної діяльності відбувається в активному емоційному стані, що забезпечує підвищення ефективності співробітництва викладача зі студентами. При цьому викладач стає не стільки джерелом інформації, скільки організатором усієї роботи, який спрямовує її в потрібне русло, корегує помилки. Це допомагає студентам творчо підходити до процесу навчання, сприяє розвитку вміння створювати альтернативні підходи, бачити неординарні способи розв'язання проблем. Наявність спеціально створених умов навчального середовища, використання інтерактивних технологій, в яких учасники не можуть лишатися осторонь, сприяє моделюванню професійних умінь майбутнього лікаря-ортодонта.

Отже, використання новітніх цифрових технологій і залучення студентів до активності з високим рівнем

самостійності створює умови для цілеспрямованого впливу викладача на формування й розвиток професійних якостей студента, які допомагають йому в практичній діяльності та сприяють підвищенню ефективності професійної підготовки майбутніх фахівців.

Список використаної літератури

1. Карасюнок А. Є. Організація методичного забезпечення англомовних студентів на кафедрі ортодонції / А. Є. Карасюнок, Г. В. Воронкова, А. В. Ляховська, М. В. Трофименко // Матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю «Сучасні тренди розвитку медичної освіти: перспективи і здобутки». – Полтава, 2022. – С. 130-131.
2. Смаглюк Л. В. Академічна історія хвороби з ортодонції / Л. В. Смаглюк, Н. В. Куліш, А. Є. Карасюнок. – Полтава: Бліц Стайл, 2016. – 124 с.
3. Смаглюк Л. В. Оптимізація дистанційного навчання студентів з предмета «Ортодонція» / Л. В. Смаглюк, Н. В. Куліш, А. Є. Карасюнок, А. М. Білоус // Матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю «Сучасні тренди розвитку медичної освіти: перспективи і здобутки». – Полтава, 2022. – С. 283-284.
4. Смаглюк Л. В. Особливості додипломного дистанційного навчання з фаху «Ортодонція» / Л. В. Смаглюк, А. М. Білоус, А. Є. Карасюнок // Проблеми безперервної медичної освіти та науки. – 2021. – №1(41). – С. 29-32.
5. Смаглюк Л. В. Проблеми викладання ортодонції англомовним студентам / Л. В. Смаглюк, А. Є. Карасюнок, Г. В. Воронкова, Н. В. Куліш // Матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю «Реалії, проблеми та перспективи вищої медичної освіти». – Полтава, 2021. – С. 246-247.
6. Трофименко М. В. Особливості вивчення предмета «Ортодонція» в умовах дистанційного навчання / М. В. Трофименко, А. В. Ляховська, А. Є. Карасюнок, Г. В. Воронкова // Матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю «Реалії, проблеми та перспективи вищої медичної освіти». – Полтава, 2021. – С. 271-272.

РЕАЛІЗАЦІЯ НОВИХ СТАНДАРТІВ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ З ФАХУ «ОРТОДОНТІЯ»

Смаглюк Л.В., Куліш Н.В., Карасюнок А.Є., Трофименко М.В.

Полтавський державний медичний університет

Усі напрями навчання мають спільну мету – забезпечити високоякісну підготовку студентів і стати важливою складовою реформування галузі охорони здоров'я й реалізації соціальних пріоритетів держави. Тож однією з перспектив складової програми є вдосконалення практичної підготовки згідно з освітньо-професійною програмою.

Ключові слова: ортодонція, практичні навички, освітньо-професійна програма.

All areas of study have one goal - to ensure high-quality training of students and become an important component of reforming the health care sector and implementing the social priorities of the state. Therefore, one of the perspectives of the program component is the improvement of practical training according to the educational and professional program.

Keywords: Orthodontics, practical skills, educational and professional program.

Розвиток медичної науки в сучасному світі вимагає від лікарів постійного навчання, самовдосконалення й самоорганізації.

Незважаючи на об'єктивні сучасні реалії, медична освіта має забезпечувати високоякісну підготовку здобувачів освіти і стати важливою складовою реформування галузі охорони здоров'я й реалізації соціальних пріоритетів держави.

Нові вимоги сьогодення до підготовки спеціалістів нового типу потребують не тільки досконалого володіння спеціальністю, а й здобуття навичок комунікабельності, ділового спілкування, уміння адаптуватися до нових змін, розбиратись у питаннях страхування, економіки та юриспруденції.

Сучасний розвиток медичної науки і практики зумовлює необхідність вносити корективи в підготовку й підвищення кваліфікації медичних працівників із наближенням їхньої освіти до міжнародних стандартів.

Також однією з перспектив складової програми є вдосконалення практичної підготовки в системі Університетської клініки з гарантією відповідності попиту на ринку праці й реалізації знань у нових перспективних напрямках роботи за фахом.

Освітньо-професійна програма [1] – це система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими має оволодіти здобувач ступеня вищої освіти магістр.

У цьому контексті початкова компонента «Ортодонція» передбачає 10 кредитів ЄКТС. У новій редакції освітньо-професійної програми (ОПП) зі змінами й доповненнями, затвердженими Вченою радою університету, ми маємо з 64 позицій стоматологічних маніпуляцій, які має опанувати лікар-магістр, 16 позицій безпосередньо стосуються ортодонтичних маніпуляцій на відміну від 4, що були окреслені в попередньому варіанті ОПП.

Тому головний акцент у підготовці спеціаліста колектив кафедри вбачає у відпрацюванні практичних навичок під час контактних занять.

Відповідно до тематичного плану на 3 курсі здобувачі вищої освіти опрацьовують п. 3 ОПП – антропометричні дослідження моделей щелеп; п. 9 ОПП – визначення симптому Цілінського на контрольно-діагностичних моделях або на спеціальних кліше із зображенням різних варіантів співвідношення дистальних поверхонь других тимчасових молярів [3]. Під час прийому пацієнтів і клінічних розборів здобувачі відпрацьовують п. 10 і п. 11 ОПП – визначення сагітального й вертикального зазору між зубними рядами; п. 13 ОПП – визначення ознак ортогнатичного прикусу і його різновидів; п. 14 ОПП – визначення ознак патологічних видів прикусу. Вищезазначені маніпуляції